

ת"פ 18111/09/16 - מדינת ישראל נגד א ג

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 18111-09-16 מדינת ישראל נ' ג

בפני
המאשימה

כבוד השופט אבי לוי
מדינת ישראל

נגד

הנאשם
א ג

גזר דין

"יש ונדמה הזכרונות אך הבל

כי ערפל קורן עוטף בלאט

מחוז העבר האושר והסבל

כאב הפצעים ונחת המקלט".

(מתוך השיר "יש ונדמה" מאת המשוררת רחל).

עתים ישנן כשתפקידו של שופט קשה כקריעת ים סוף.

עליו לענוש, להלום ולהרתיע; עליו לנחם קרבן, להרגיע הציבור ולשמר את צרכיו.

מאידך, עתים אין הוא יכול אלא לחוש את כאבו של העבריין, להבין את מה שהתחולל בקרבו טרם שיצא לבצע את זממו ולחשוב שהמעשה האנושי האפשרי היחיד שאותו יכול הוא לעשות הוא להושיט לו יד לנחמה ולמזור.

המקרה שלפניי הוא אחד המקרים הללו.

מקרהו של א' ג' - הנאשם בתיק זה.

א' ג' הורשע על-סמך הודאתו בביצוע **שוד**, עבירה לפי סעיף 402(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**").

ביום 30 אוג' 2016 בשעת צהריים הוא נכנס לסניף דואר בקרית-ים כשהוא מצויד במעטפה שעליה רשם "תוציאי את הכסף מהקופה בשקט" וחפץ דמוי-אקדח; הוא פנה אל פקידת הדואר ומסר לה את המעטפה, שלף את החפץ דמוי-האקדח, כיוונו לעברה ואמר לה "תוציאי את הכסף". הפקידה, מבוהלת, הוציאה מהקופה סך של 3,000 ₪ ומסרה אותו לנאשם. האחרון נטלו ונמלט.

על מה שגרם לא' ג' לעשות את שעשה למדתי מכלי ראשון עת מסר, במסגרת זכותו ל"דברו האחרון" את שעל ליבו.

הדברים נאמרו בהתרגשות רבה, מלווים בבכי; הנאשם עצר דבריו שוב ושוב על-מנת להתעשת.

אביא דבריו כאן בלשונם (למעט כמה השמטות) -

"בשירות הצבאי עשיתי גיבוש שייטת ולא עברתי אותו והיו לי כמה אופציות, התגייסתי לחיל הנדסה... עשיתי גיבוש ... התחלתי מסלול... עברתי ליחידת ---, יחידת איסוף מודיעין... קיבלתי המלצה לעשות קורס כלבנות, כלבן-חבלה, היה לי כלב בשם חץ, רועה גרמני והוא נהרג, נפל...

רצו שאני אמשיך, שאקבל כלב אחר ולא הסכמתי, הפכתי להיות מאלף, עשיתי קורס של חודש וחצי... ועדיין הייתי חייל קרבי פעיל. היה מבצע כמה חודשים... הקצין שלי, א ק (הייתי הקשר שלו - א.ל.), במהלך הפעילות בסג'עיה הוא נפל... לא יודע מה היתה הפגיעה בגופו, וכל פעם שלחצתי יצא הרבה דם, הפגיעה היתה בעורק הימני של הצוואר. לקחתי אותו על הכתף שלי והעברתי אותו לאמבולנס, 31 דקות. פינו אותו והוא כבר מת.

אחרי כמה פגישות עם קב"ן... רצו שאפסיק את השירות הצבאי שלי ואמרתי שאין סיכוי, שאני ממשיך... המשפחה שלי לא רצתה שאתגייס לקרבי ונלחמתי על זה, אפילו היה נתק של חצי שנה עם אימי... סבתא שלי הייתה גלגל ההצלה שלי. לפני שסבתא שלי נפטרה הייתי מאבטח ואחמ"ש בבטחון רכבת ישראל. כשהייתי במעצר, שאלה אותי קצינת המבחן אם אלך לטיפול אמרתי לה שזה לא שאלה... זה עניין שאני חייב... אתם מתייחסים לזה בהיבט המשפטי ואני בהיבט האנושי כשהיא (פקידת הדואר - א.ל.) קמה בבוקר ... הפחד הזה עדיין מושרש בה וכן ייקח לה זמן עד ש....

בחלק מהפגישות עם קצינת המבחן אמרתי שאני לא מחפש סליחה, וביקשתי רק שתקום בבוקר ויהיה לה שקט נפשי.

הדרך שלי עדיין לא הסתיימה וייקח עוד הרבה זמן לחזור לחיים שלי, מה שהכי עזר לי זה היה (ש)הריחוק שהיה (קודם לכן) ביני לבין אחי ואמי, נמחק, הייתי קודם לכן בבדידות, תמיד התמודדתי לבד עם דברים, מגיל קטן, מאז שההורים שלי התגרשו, התמודדתי עם דברים לבד. אם בלהוציא תעודת בגרות, ובהצטיינות...

עכשיו לפחות יש לי שקט ושלווה. לילה לפני (ביצוע השוד), המצוקה שלי האנושית התגלגלה למצוקות כלכליות. יחד עם זה גם המצוקות הנפשיות... הסיבה שהוציאו אותי מהיחידה היא כי רציתי לפגוע בעצמי. הסיבה שעזבתי את הבטחון ברכבת כי לא הרגשתי (בטוח - א.ל.) להחזיק בנשק. לילה לפני (האירוע - א.ל.) ניסיתי לפגוע בעצמי ומשהו עצר בעדי. הלכתי באותו יום בבוקר, הוצאתי 500 ₪ כדי להרגיש טוב, כמו כל דבר שעשיתי. לא עבדתי חודשים, לוקח הלוואות בלי... רק כדי שיהיה לי שקט. אז אמרתי אם אני לא יכול לפגוע בעצמי אני אביא את זה למצב שיפגעו בי ועשיתי את הדבר הכי נורא.

לא אכפת לי מהכסף...

אכפת לי שקט..."

אלה העובדות. כעת אנוס אני לגזור הדין.

תחילה אפנה לעיין בתסקיר שירות המבחן.

הוא לימד שא' ג' הוא בן 29, רווק, אינו עובד מזה 7 חודשים ומצוי מזה 4 חודשים במעצר בית פועל-יוצא של ההליך הנוכחי. הוא השלים שירות צבאי מלא לאחר 12 שנות-לימוד ולמד פסיכולוגיה חברתית במסגרת האוניברסיטה X.

בתעודת השחרור שלו צוין שהוא ביצע תפקידו לשביעות רצון מפקדיו, התנהגותו היתה טובה מאוד. הוא זכה לאות מלחמת לבנון השנייה. הוא סיים שירות בדרגת **סמל-ראשון**.

את התואר האוניברסיטאי הוא לא השלים מפאת מצוקה כלכלית אליה נקלע וכן לנוכח "העדר פניות רגשית".

לדבריו הוא אינו בקשר עם אביו, אשר לפי הנתען השתמש כלפיו באלימות בנערותו; זו נמשכה גם לאחר גירושי ההורים. **סבתו היתה כאם לו**, דאגה לכל צרכיו וטיפלה בו. **מותה היה עבורו עוד אירוע מטלטל** אשר השליך על מצבו הרגשי ועל אורחות חייו. הוא שלל שימוש בחומרים פסיכו-אקטיביים וציין כי הוא מרבה לרכוש בגדים כמענה לרגשותיו השליליים. לשירות המבחן סיפר כי **עת תכנן את ביצוע המעשה הוא חש רגשות קשים של בדידות, חוסר קיום ו"אבוד בעולם"**. הוא תיאר כי התקשה לראות את עתידו וחש רגשות של רצון להרס עצמי וויתור. הוא חש בושה וצער כלפי המתלוננת.

עברו הפלילי נקי.

שירות המבחן מצא, כי ברקע להתנהלותו הפסולה לא עמדה הזדהות עם נורמות וערכים עברייניים אלא גורמים רגשיים: קושי להפעיל שיקול-דעת הולם במצב עמוס מבחינה רגשית ולהתמודד באורח אדפטיבי עם תחושות שליליות כדוגמת תסכול, מצוקה חוסר אונים וחרדה, העדר כלים ומיומנות להתמודד במצבי משבר ומקווי אישיות שאינם מגובשים.

הוא פנה מיוזמתו לטיפול במרכז אימוני לתהליכי שינוי בחיים; הוא מתמיד בטיפול ומצליח בו. במסמך התסקיר הראשון (מיום 28.2.17) ביקש שירות המבחן לדחות את המשך הדיון בעניינו של א' ג' בשלושה חודשים נוספים לצורך בחינת מידת נחיצותו לטיפול בתחום ההתמכרות הממוקד ברכישת בגדים; כמו-כן נבחן מצבו הפסיכיאטרי והתאמתו לתוכנית גישור פוגע-נפגע.

התסקיר המשלים (מיום 4.6.17) לימד כי א' השלים את השתתפותו בקבוצת עצורי-הבית בשירות, עבר אבחון פסיכיאטרי והשלים בהצלחה את הליך הפוגע-נפגע. הוא אובחן **כסובל מפוסט-טראומה מאוחרת על רקע האירועים הצבאיים הנ"ל, ויטופל בכך בטיפול תרופתי**.

בתהליך הפוגע-נפגע הוא גילה **אמפתיה גבוהה כלפי הנפגעת**; זה היה נדבך חשוב בהליך שיקומו וביכולתו לבטא מולה את מניעיו הרגשיים אשר הובילו להתנהגותו הפסולה. הוא הביע הערכה רבה כלפי התהליך, שיתף פעולה עם כל אשר נדרש ממנו ואף **הביע רצון לפצות והפקיד המחאות לצורך זה** בשירות המבחן.

הוא מקבל אחריות על ביצוע העבירה ומתמודד עם קשיים רגשיים כבדים בחייו הן מתקופת ילדותו הן מתקופת שירותו הצבאי. הוא **מכיר בחומרת מעשיו ובהשלכותיהם. הטלת עונש מאחורי סורג ובריה עלול ליצור רגרסיה רגשית משמעותית ולהביא להחמרת מצבו הרגשי. ניכר שהוא בעל יכולת ראשונית טובה ליצירת קשרים בונים עם גורמי טיפול ולהסתייע בהם**.

לאור כל זאת המליץ שירות המבחן על העמדתו במבחן השירות למשך 12 חודשים (תוך שילובו בטיפול בגין פוסט-טראומה). עוד הומלץ להטיל עליו עבודות של"צ בהיקף של 280 שעות תחת פיקוח השירות.

עמדות הצדדים

התביעה

התביעה עמדה בטיעוניה על כך, שהמתחם הראוי למעשה, בו הורשע הנאשם, על נסיבותיו נע בין שתי שנות מאסר לבין 4 שנות מאסר ומאחר שהתרשמה שמדובר כאן ב"צעיר העושה ככל העולה על רוחו ובצורה בלתי-חוקית, זאת גם במחיר הפגיעה באחר, על-מנת לממש מטרתו", המליצה לגזור מאסר בפועל של ממש ברף התחתון של המתחם שהוצע לצד מאסר על תנאי קנס ופיצוי.

ההגנה

עו"ד קלוגרמן סבר שמתחם העונש ההולם נע בין מספר חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות לבין 18 חודשי מאסר לריצוי בפועל, לצד פיצוי הנפגע.

לדעתו, מדובר ב"מקרה קלאסי ומובהק בו על בית-המשפט להפעיל את סמכותו על-פי סעיף 40ד לחוק העונשין", דהיינו לחרוג ממתחם הענישה לקולה שכן קיימים במקרה זה "סיכויים של ממש לשיקום, לנוכח ממצאי שירות המבחן והמלצותיו. המדובר במי שזעק לעזרה אשר סיכויי לשיקום טובים ומאמציו להשתקם כנים ואמיתיים ומקורם באמפתיה אמיתית כלפי המתלוננת.

הסנגור עמד על שורה של נסיבות מקילות שאינן קשורות בביצוע העבירה - גילו הצעיר; היות האירוע ההסתבכות הראשונה והיחידה שלו.

לפיכך, הציע הסנגור שאאמץ את המלצת שירות המבחן ואטיל על הנאשם ענישה חינוכית בדמות צו מבחן ושירות לתועלת הציבור.

דין והכרעה

גזירת דינו של הנאשם תיעשה בהתאם לעקרונות הקבועים בסימן א'1 לפרק ו' בחוק העונשין שעניינו הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה.

קביעת מתחם הענישה (סעיף 40ג(א) לחוק העונשין)

הערכים בהם פגע הנאשם במעשיו ידועים וברורים. הוא פגע בזכותו של הציבור ושל כל אחד מיחידיו לחיים שקטים ורגועים; הוא פגע בזכות הקניין של דואר ישראל; הוא פגע בסדר הציבורי. מידת הפגיעה בערכים הללו איננה זניחה. מדיניות הענישה בעבירות מסוג זו היא ככלל מחמירה שכן בתי-המשפט סבורים, ובצדק, שראוי להרתיע מפני ביצוע פגיעות מסוג זה בציבור וביחידיו הן בהיבט הבריאותי והנפשי הן בהיבט הרכושי-קנייני. עמדה על כך כב' השופטת ע' ארבל במסגרת ע"פ 5265/12 **עמור נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 27.12.12), בציינה כדלהלן:

"עבירה זו אסור לה שתקנה אחיזה במחוזותינו ועלינו לפעול לעוקרה היכן שניתן. עבירת השוד פוגעת בציבור הקורבנות המסוים במסגרת האירוע, כמו גם בכלל האוכלוסייה כאשר גורמים עבריינים מאיימים על שלומה ורווחתה. על בתי המשפט להעביר מסר מרתיע לכל מי שבוחר להשיג רווח 'קל' בדרך עבריינית תוך פגיעה באנשים תמימים הנקרים בדרכם. כאמור, בנסיבות רגילות הרתעה זו צריכה לכלול

מאסר בפועל".

מעיון בפסיקה הנוהגת בעבירות שוד, במקרים הדומים לאלו בהם נקט הנאשם דכאן, עולה כי קיימת ביחס אליהן קשת רחבה של עונשים. עמד על כך כב' השופט רובינשטיין במסגרת ע"פ 4841/13 **עומר ספי נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 6.2.14) בציינו כדלהלן:

"באשר לקביעת מתחם העונש ההולם - כנודע, לובשת עבירת השוד פנים וצורות רבות וקביעת מתחמי הענישה ההולמים בגינה מגוונת; אך פטור בלא כלום אי אפשר (בבלי, חולין כז ע"ב), ואת המסגרת קבע כמובן המחוקק בקביעת 'תג העונש' לעבירה זו - אין זה דיון של עבירה שנעברה תוך פגיעה פיסית אלימה לעבירה שבוצעה על דרך הפחדה בלבד; אין זה דיון של עבירה שנעברה לאחר תכנון והכנה מוקדמים לעבירה אקראית-ספונטנית; אין זה דיון של עבירה שנעברה בחבורה לדינה של עבירת אדם יחיד; אין זה דיון של עבירה שנעשתה תוך שימוש בנשק, חם או קר, לעבירה שנעשתה ללא שימוש בנשק; אין זה דיון של עבירה חד פעמית למסכת שיטתית של עבירות [...]".

ברי, כי איום בחפץ דמוי כלי-נשק עלול לייצר התנהגות בלתי-שקולה מצדם של הנוכחים במקום; לפיכך, בדרך כלל, מוטלים עונשי מאסר ארוכים על מבצעי מעשי שוד תוך שימוש בכלי-נשק או בחפץ הדומה לכלי-נשק המבוצעים במקומות ציבוריים (כגון סניפי בנק או דואר).

כך למשל, בפרשה שנדונה במסגרת ע"פ 1326/14 **מעמד מחאג'נה נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 2.6.14) דחה בית המשפט העליון ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה, במסגרתו הושת על המערער עונש בן **24 חודשי מאסר לריצוי בפועל**. עונש זה הוטל על המערער בגין ביצועה, על פי הודאתו, של עבירה שעניינה **שוד לפי סעיף 402(א) לחוק העונשין**. עובדות מקרה זה לימדו, כי המערער הגיע לסניף דואר ובידו אקדח-דמה, איים על פקיד הבנק ודרש כסף, ומשהוצאה מגירת הכסף אל הדלפק גנב מתוכה ₪ 6,650 ונמלט. כאן המקום לציין, כי במסגרת פרשה זו היה המערער כבן עשרים בעת ביצוע העבירה, ללא עבר פלילי.

בפרשה שנדונה במסגרת ע"פ 7516/12 **פלואי נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 1.8.13) דחה בית המשפט העליון ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי לנוער בחיפה, במסגרתו הושת על המערער (קטין) עונש בן **3 שנות מאסר לריצוי בפועל**. עונש זה הוטל על המערער בגין ביצועה, על פי הודאתו, של עבירה שעניינה **שוד לפי סעיף 402(א) לחוק העונשין**. עובדות מקרה זה לימדו, כי המערער נכנס לסניף בנק הדואר בקריית חיים, כשבידו תיק ובתוכו מצית בצורת אקדח. המערער, שהיה רעול פנים, הוציא את אקדח הדמה מהתיק וצעק "זה שוד, אף אחד לא לזוז", תוך שהוא מנפנף באקדח. המערער ניגש אל דלפק הקבלה, שמעברו ישבה הפקידה (המתלוננת) והורה לה למסור לידיו את כל הכסף שברשותה, כשהוא מחזיק באקדח הדמה בידו. מפאת פחדה מהמערער, השליכה המתלוננת לעבר המערער חלק מהכסף שהיה בקופת הסניף, אך המערער לא הסתפק בכך ודרש ממנה כסף נוסף, שמסרה לו סכומי כסף נוספים שהיו בקופה. המערער אסף מהרצפה את הכסף שהושלך לעברו והכניסו לתיקו, שהסתכם בסך של ₪ 3,900. המערער יצא מהסניף רק לאחר שהמתלוננת הראתה לו כי הקופה ריקה, "ונמלט מהמקום בריצה".

בפרשה שנדונה במסגרת ע"פ 4125/14 **תאופיק חרב נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 6.1.15) קיבל בית המשפט העליון ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה, במסגרתו הושת על המערער עונש מאסר בן 30 חודשים לריצוי בפועל ועונשים נלווים אחרים. עונש זה הוטל על המערער בגין ביצועה של עבירה שעניינה **ניסיון לבצע שוד לפי**

סעיפים 402(א) ו- 25 לחוק העונשין. עובדות מקרה זה לימדו, כי המערער נכנס למכולת בשפרעם שבבעלות משפחתו של המתלונן וביקש לרכוש חפסת סיגריות. המערער מסר למתלונן שטר של 200 ש"ח וכשהמתלונן פתח את הקופה כדי להכניס את השטר הוציא המערער חפץ מפלסטיק הנחזה להיות אקדחנופף בו לעבר המתלונן ודרש שימסור לו את הכסף שבקופה. המתלונן סירב לעשות כן ונטל את אקדח הפלסטיק מידי המערער. המערער לא אמר נואש, הוא נאבק במתלונן תוך שהוא אווז בגופו ומנסה לקחת את הקופה אך המתלונן החזיק בה ולא הירפה וכן הדף את המערער, עד שזה ברח מן המקום. בית המשפט העליון כאמור קיבל את הערעור והעמיד את עונשו של המערער על **24 חודשי מאסר לריצוי בפועל**. צוין, כי עונש זה משתלב במדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים, והולם את נסיבותיו הפרטניות של המקרה כמתואר לעיל.

במסגרת תיק פלילי 131/09 **מדינת ישראל נ' עמנואל בן יצחק בנימין** (ניתן ביום 4.2.10) גזר בית המשפט המחוזי בנצרת על הנאשם עונש מאסר בן **20 חודשים לריצוי בפועל** (הכולל 3 חודשי מאסר מותנה שהופעלו במצטבר), בגין ביצועה, על פי הודאתו, של עבירה שעניינה **שוד לפי סעיף 402(א) לחוק העונשין**. עובדות מקרה זה לימדו, כי הנאשם הגיע לסניף בנק הדואר, כשהוא מצויד באקדח צעצוע. הנאשם איים על הכספר, באומרו לו פעמיים "שוד". הכספר הוציא מתוך מגירת הכספים את כל השטרות ומסר לנאשם, סך של 8,290 ₪, איתם ברח הנאשם מן המקום.

בפרשה שנדונה במסגרת ע"פ 9094/12 **איתן טאספי נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 24.8.13) קיבל בית המשפט העליון את ערעור הנאשם על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע, במסגרתו הושת עליו עונש מאסר בן 10 חודשים לריצוי בפועל בגין ביצועה של עבירה שעניינה **שוד לפי סעיף 402(א) לחוק העונשין**. אלו הן עובדות המקרה, המערער נכנס לסניף בנק הפועלים בבאר שבע, וניגש לפקידה כשידו בכיס המקטורן שלבש. המערער גרם לפקידה להבין שיש בכיסו אקדח ואמר לה שמדובר בשוד, תוך שהוא מאיים עליה שאם תעשה מעשים שיעוררו חשד יירה בה. במעמד זה דרש המערער ממנה למלא שקית שמסר לה במזומנים. הפקידה מילאה את השקית והוא יצא מהבנק, כשהוא נוטל עימו 5,890 ₪. בית המשפט העליון בקבלו את הערעור, הפחית את עונשו של המערער באופן כזה שהעמידו על **מאסר בן 6 חודשים לריצוי בדרך של עבודות שירות**. צוין, כי מדובר במערער שחי לרוב חיים נורמטיביים, בנסיבות חיים קשות ונסיבות ביצוע העבירה העידו על כך שהיא בוצעה מתוך ייאוש, ללא הפעלת כל שיקול דעת של ממש (בכניסתו גלוי פנים לסניף הבנק שלו, ובפנייתו לפקידה המכירה אותו).

בפרשה שנדונה במסגרת ע"פ 6752/10 **יהודה טטראשוילי נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 3.4.11) דחה בית המשפט העליון ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי מרכז, במסגרתו הושת על המערער **עונש מאסר בן 10 חודשים לריצוי בפועל** בגין ביצועה של עבירה שעניינה **שוד לפי סעיף 402(א) לחוק העונשין**. אלו הן עובדות המקרה, המערער נכנס לסניף בנק כשהוא חובש כובע מצחייה, ניגש לדלפק מאחוריו ישבה הכספרית, סימן לה באצבעו לשמור על השקט, והעביר לה פתק בו כתוב: "זה שוד תביא ת'כסף". הכספרית הוציאה שטרות מהקופה, והעבירה לו סכום של 15,680 ₪. המערער לקח את הכסף ונמלט, אולם בעת הימלטו הבחין בו פקח חניה ועצר אותו.

במסגרת תיק פלילי 11315-02-11 **מדינת ישראל נ' הרצל איסאקוב** (ניתן ביום 19.7.11) גזר בית המשפט המחוזי בחיפה על הנאשם **עונש מאסר בן 6 חודשים לריצוי בדרך של עבודות שירות** בגין ביצועה של עבירה שעניינה **שוד לפי סעיף 402(א) לחוק העונשין**. אלו הן עובדות המקרה, הנאשם נכנס לסניף בנק פועלים בקרית ביאליק, מסר פתק לכספרית בו הודיע שהוא מבצע שוד ושהוא חמוש וביקש ממנה להעביר לו כסף. הכספרית העבירה לנאשם סכום של 5,020 ₪. הנאשם יצא את הסניף ונעצר מאוחר יותר. כב' השופט רון שפירא פירט כי עסקין במקרה החריג בנסיבותיו ובמובן זה מצדיק גם חריגה מהענישה המקובלת. צוין כי הנאשם נפגע בעבר בתאונת עבודה שלאחריה

התדרדר מצבו הכלכלי והוא נקלע לחובות כבדים, חלקם, ככל הנראה, לגורמי שוק אפור, על כל המשתמע מכך. הנאשם, שמעולם לא נטל חלק בעולם העברייני, ביצע את השוד כשהוא גלוי פנים בסניף בנק בו הוא מוכר. מיד לאחר ביצוע השוד קנה אוכל למשפחתו ובתוך זמן קצר, כאשר הגיעו אליו בלשי המשטרה, מסר לידיהם את יתרת הכספים פרי השוד.

ראו בנוסף מקרים דומים ב- ע"פ 606/13 **חכמון נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 11.12.13) במסגרתו הושתו על הנאשם 24 חודשי מאסר לריצוי בפועל; ע"פ 2678/12 **סלאמה אבו כף נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 5.4.12) במסגרתו הושתו על הנאשם 36 חודשי מאסר לריצוי בפועל והפעלת מאסר מותנה; וע"פ 9872/08 **רפאל עמרם לחמני נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 7.9.09) במסגרתו הושת על הנאשם 40 חודשי מאסר לריצוי בפועל, בגין ביצוען של שתי עבירות שוד.

הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה (סעיף 40ט לחוק העונשין)

אין ניתן לומר על מעשהו של הנאשם כי הוא היה ספונטני ובלתי-מתוכנן. הנאשם הצטייד באקדח-צעצוע, נכנס לסניף על-מנת לבדוק את המצב בו, הכין את המעטפה על-ידי רישום הדרישה על-גביה ונכנס בחזרה לסניף. גם אם אין מדובר בתכנון ארוך-טווח, האמור במעשה אשר ראוי להגדירו כמתוכנן.

הנאשם ביצע את מעשה העבירה לבדו. הנזק שעלול היה להיגרם מהמעשה רב. מעבר לנזק הקנייני שנגרם ולהפחדת פקידת-הדואר אשר אוימה, עלול היה המעשה לגרור אלימות ואף שימוש בנשק בידי מאבטחים או לקוחות המצויים בסניף. בפועל, נגרם נזק מהותי. כאמור, מעבר לנזק הרכושי, נגרמה לעובדת הדואר טראומה ממשית. הנאשם ביצע את שביצע מפאת סערת-רגשות בה היה נתון הנובעת כל-כולה ממצבו הנפשי ובפרט מתסמונת פוסט-טראומתית ממנה סבל ואשר לא טופלה במועד. בהחלט ראוי לציין, כי מניע כלכלי הסתתר אף הוא מאחורי המעשה, אך מקבל אני את דברי הנאשם לפניי, הנתמכים בהתרשמות שירות המבחן שלפיה ההיבט הדומיננטי במניע למעשה היה רגשי-נפשי ולא כלכלי.

הנאשם הבין את מעשיו ואת הפסול שבהם יכול היה וצריך היה להימנע מביצועם.

מתחם הענישה **בנסיבותיו המיוחדות של המקרה** לטעמי **עומד על 4 חודשי מאסר עד 24 חודשי מאסר לריצוי בפועל לצד עונשים נלווים.**

הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה (סעיף 40יא לחוק העונשין)

בבואי למוד לנאשם עונש עליו להביא בחשבון את הנסיבות, שאינן קשורות בביצוע העבירה הרלבנטית, בהתאם למשקלן בנסיבות המקרה, הכל כמצוות סעיף 40יא לחוק העונשין.

עונש מאסר בכליאה יפגע פגיעה קשה וחמורה בנאשם. הדברים נאמרו במפורש בתסקיר המבחן ואני התרשמתי מהם ממכלול החומר שהונח לפניי. מובן, כי הנאשם מצוי בעיצומו של תהליך שיקומי-טיפול חשוך על-מנת להתמודד עם הפרעת הפוסט-טראומה שממנה הוא סובל. מאסר (בפרט בשים לב להשפעות המעצר על הנאשם) עלול להסיגו באורח משמעותי במישור הנפשי-רגשי ועלול לדרדרו שוב למצב דכאוני ולאובדן שמחת-חיים ורצון להמשיך ולחיות. עונש מאסר אף עלול לפגוע במשפחתו, אשר התאחתה רק כעת בעקבות קריאתו של הנאשם לעזרה, בדמות מעשהו מושא פרשה זו.

לנאשם נגרמו נזקים כתוצאה מההרשעה בדין. תיקו הפלילי, אשר היה עד כה נקי מרוב הוכתם בעבירה חמורה, אשר תגביל מאוד את יכולתו להשתלב במעגל התעסוקה. הנאשם נטל אחריות מלאה על מעשיו ועושה מאמצים כבירים לחזור למוטב, הכל כמפורט לעיל. הוא עשה כדי לתקן את תוצאות העבירה ולפצות את המתלוננת על סבלה. יודגש, לאחר שנערך הליך "הצדק המאחה" בין השניים, ויתרה המתלוננת כליל על פיצוי אך הנאשם עמד על רצונו לפצותה בסך של 3,000 ₪ ושיקים אף הופקדו בשירות המבחן לצורך זה.

הנאשם אף שיתף פעולה באורח מלא עם שלטונות החוק; הוא הודה באשמה בהזדמנות הראשונה, חסך זמן שיפוטי והביע חרטה וצער על מעשיו.

הנאשם תרם רבות לחברה בשירות צבאי קרבי במלחמת לבנון השנייה ובמבצעים בעזה בהם השתתף; הוא נפגע במהלך שירותו והתקש להשלימו עד סופו. הוא תפקד כחייל קרבי בתפקיד לחימה והדרכה וסיים שירות בדרגת סמ"ר עם תעודת שחרור לתפארת. עברו הפלילי נקי.

נשאלת השאלה אם מקרהו של הנאשם הוא מקרה בו ראוי לחרוג, בעת גזירת העונש ממתחם העונש ההולם. כזכור, קבעתי את תחתית מתחם העונש ההולם (בשים לב לנסיבות המיוחדות הקשורות בביצוע העבירה ובפרט בהתחשב במניעיו של הנאשם בביצועו) **על 4 חודשי מאסר, שיכול שירוצו בעבודות שירות.**

סעיף 40ד לחוק העונשין מאפשר לחרוג מהמתחם משיקולי שיקום עת מצא בית-המשפט ש"הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם". סמכות זו נתונה לבית-המשפט רק מקום בו מעשה העבירה ומידת אשמו של הנאשם אינם בעלי חומרה יתרה, ובנסיבות מיוחדות חריגות ויוצאות דופן.

כך ביקש שאעשה הסנגור המלומד, עו"ד קלוגרמן, תוך שהוא נתמך בהמלצת שירות המבחן.

אומר מיד, חרף נסיבותיו המיוחדות של המקרה, לא מצאתי לנכון לנקוט צעד חריג זה. סבורני שהאיזון בין חומרת המעשה (גם בהתחשב במידת אשמו - ומניעו - של הנאשם) לבין סיכויי השיקום הטובים והמוטיבציה הגבוהה לשיקום מחייב הטלת עונש המצוי ברצפת מתחם הענישה ולהימנע מלחרוג הימנו.

אבהיר את דבריי. הנאשם שלפני עשה את שעשה מתוך מצוקתו הנפשית אשר נתערבבה לה עם מצוקתו הכלכלית. הוא חש כמי שהגיע לדרך ללא מוצא ועשה את שעשה כמעין "זעקה לעזרה". הוא מתחרט על המעשה; הדבר ניכר בכל פעולותיו. הוא מעוניין להשתקם. הדבר נלמד מכל מעשיו. החברה תצא נשכרת אם ישתקם. דא עקא, שלפי דעתי, הדרך לשיקום חייבת לעבור דרך ההכרה שלפיה יש מעשים שלא יעשו גם אם האדם נקלע למצוקה קשה. גם אם הוא חש במבוי סתום אין הוא רשאי לפגוע בזולת. הנאשם הבין זאת. הוא הביע הסכמתו לרצות עונש מאסר מתוך רצון "לשלם את חובו לחברה". אינני סבור שראוי ללכת בעניין זה בדרך שונה.

עם זאת, שיקולי השיקום ימצאו מקומם על ידי גזירת העונש בתוככי המתחם.

סוף דבר

בהתחשב במכלול השיקולים הצריכים לעניין, בהמלצת שירות המבחן, ולאחר שקיבלתי את חוות-דעת הממונה על עבודות השירות, אשר מצא את הנאשם מתאים לריצוי מאסר בדרך זו, מצאתי לנכון להטיל על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 4 חודשי מאסר שירוצו בדרך של עבודות שירות - בניכוי ימי מעצרו הסגור מיום 30.8.16 עד יום 3.11.16. תקופת המאסר מוטלת גם בהתחשב בתקופה בה שהה הנאשם במעצר באיזוק אלקטרוני ובתנאי מעצר בית.

ב. 12 חודשי מאסר על תנאי שלא יעבור במשך 3 שנים עבירה מסוג פשע שיש בה יסוד של איום אלימות או שליחת יד ברכוש הזולת.

ג. 3 חודשי מאסר על תנאי שלא יעבור במשך שנתיים עבירה מסוג עוון שיש בה יסוד של איום, אלימות או שליחת יד ברכוש הזולת.

ד. הנאשם יושם בפיקוח שירות המבחן למשך שנתיים.

ה. פיצויים למתלוננת בסך של 3,000 ₪ (מעבר למה ששולם). סכום הפיצוי ישולם עד יום 1.1.18.

את עבודות השירות ירצה הנאשם במקום עבודה - בית הקשיש "רקפות" המצוי בכתובת: רח' המכבים 8, קריית אתא. עליו להתייצב לריצוי עונשו ביום 21.8.17 שעה 8:00, ביחידת עבודות שירות, מפקדת מחוז צפון, רח' הציונות 14, טבריה.

אני מזהיר את הנאשם כי עליו לעמוד בכל תנאי העסקתו במסגרת זו. התנהגות בניגוד לאמור עלולה להוות עילה להפסקה מנהלית של ריצוי עונשו בדרך של עבודות שירות. משמע, מאסרו יומר לריצוי מאחורי סורג וברית.

העתק גזר הדין יועבר לעיונו של הממונה על עבודות השירות בידי המזכירות.

זכות ערעור כחוק.

ניתן היום, י"ז תמוז תשע"ז, 11 יולי 2017.